

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5407]-101

M.A. (I Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY (Compulsory)

SC-01 : Classical Sociological Tradition

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]
  - (a) Critically analyze Marx's theory of historical materialism.
  - (b) Explain Durkheim's theory of suicide.

2. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]
  - (a) Discuss the social and intellectual factors which contributed to the development of sociological theory.
  - (b) Critically examine Weber's views on religion.

3. Answer any *two* of the following questions within **250** words each : [20]
  - (a) Explain limitations of classical theory in terms of gender and race.
  - (b) Examine Durkheim's contribution to sociological method.
  - (c) Elaborate on Marx's theory of class struggle.
  - (d) Discuss Weber's views on social action.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following within **100** words each : [20]

- (a) Marx's views on Alienation
- (b) Durkheim's concept of Social Solidarity
- (c) Weber's concept of Verstehen
- (d) Bureaucracy and rationality (Weber)
- (e) Classical tradition and colonialism
- (f) Modernity and classical sociological tradition.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे संपूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
  - (a) मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादाच्या सिद्धांताचे टीकात्मक विश्लेषण करा.
  - (b) डुरखीमचा आत्महत्येचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
  - (a) समाजशास्त्रीय सिद्धांताच्या विकासात योगदान दिलेल्या सामाजिक व बौद्धिक घटकांची चर्चा करा.
  - (b) वेबरच्या धर्मविषयक विचारांचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]
  - (a) वंश आणि लिंगभावाच्या संदर्भात अभिजात सिद्धांताच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
  - (b) समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धतीतील डुरखीमच्या योगदानाचे परीक्षण करा.
  - (c) मार्क्सचा वर्ग संघर्ष सिद्धांत विशद करा.
  - (d) वेबर यांच्या सामाजिक कृतीविषयक विचारांची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा : [20]

- (a) मार्क्सचे परात्मतेवरील विचार
- (b) डुरखीमची सामाजिक ऐक्याची संकल्पना
- (c) वेबरची अंतर्बोध ही संकल्पना
- (d) नोकरशाही आणि विवेकवाद (वेबर)
- (e) अभिजात परंपरा आणि वसाहतवाद
- (f) आधुनिकता आणि अभिजात समाजशास्त्रीय परंपरा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-102

M.A. (First Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

SC-02 : Sociology of India

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]

- (1) Write an essay on formation of Sociology in India.
- (2) Discuss the contributions of Mahatma Phule and Dr. Babasaheb Ambedkar to non-Brahmin perspective.

2. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]

- (1) Critically evaluate the relation between caste and class in India.
- (2) State the features of urban society in India and explain the limitations of rural-urban continuum.

3. Answer any *two* of the following questions within **250** words each : [20]

- (1) Explain the dimensions of modernity in India.

P.T.O.

- (2) Discuss the contribution of Dr. G.S. Ghurye to the Indological perspective.
- (3) Explain the household Vs. family debate.
- (4) Examine gender as a form of social stratification in India.

4. Write notes on any *four* of the following within **100** words each : [20]

- (1) Neera Desai's contribution to study the Indian society
- (2) Features of Kinship in India
- (3) Sources of traditions in India
- (4) Sanskritization
- (5) Causes for disintegration of joint family
- (6) Tribe as a base of social stratification.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतातील समाजशास्त्राची जडणघडण यावर निबंध लिहा.
- (2) अब्राहमणी दृष्टिकोनाला महात्मा फुले आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भारतातील जात आणि वर्ग यांच्यातील संबंधाचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
  - (2) भारतातील नागरी समाजाची वैशिष्ट्ये सांगा आणि ग्रामीण-नागरी सातत्य दृष्टिकोनाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भारतातील आधुनिकतेचे पैलू स्पष्ट करा.
  - (2) भारत विद्याशाखीय दृष्टिकोनाला डॉ. जी.एस. घुर्ये यांनी दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा.
  - (3) घरदार विरुद्ध कुटुंब विवाद स्पष्ट करा.
  - (4) लिंगभाव भारतीय सामाजिक स्तरीकरणाचा एक प्रकार आहे, परीक्षण करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भारतीय समाजाच्या अभ्यासाला नीरा देसाई यांनी दिलेले योगदान
  - (2) भारतातील नाते संबंधाची वैशिष्ट्ये
  - (3) भारतातील परंपरांची उगम साधने
  - (4) संस्कृतीकरण
  - (5) संयुक्त कुटुंब विघटनाची कारणे
  - (6) सामाजिक स्तरीकरणाचा आधार म्हणून जमाती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-201

M.A. (II Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SC-03 : Introduction to Sociological Theories)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]
  - (1) Discuss R. Merton's critique of grand theory and examine *three* postulates of functionalism given by him.
  - (2) Explain the tenets of phenomenology and discuss P. Berger's contribution to phenomenology.

2. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]
  - (1) Elucidate R. Dahrendorf's theory of conflict.
  - (2) Examine Goffman's views on dramaturgy and his contribution to ethnomethodology.

3. Answer any *two* of the following questions within **250** words each : [20]
  - (1) Explain basic principles of C. Wright Mill's theory of conflict.
  - (2) Describe Parsons' AGIC model.
  - (3) Examine A. Schutz's views on life world.
  - (4) Elucidate Levi Strauss's contribution to structuralism.

P.T.O.

4. Answer any *four* of the following questions within **100** words each : [20]

- (1) R. Brown's concept of structure
- (2) Tenets of functionalism
- (3) Parsons's pattern variables
- (4) Malinowski's concept of function
- (5) Principles used in ethnomethodology
- (6) Stock of knowledge (A. Schutz).

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) मर्टन यांनी बृहत् सिद्धांतांच्या (Grand theory) केलेल्या चिकित्सेवर चर्चा करून त्यांनी विशद केलेल्या प्रकार्यवादाची **तीन** तत्वे स्पष्ट करा.
- (2) प्रघटनशास्त्राची तत्वे स्पष्ट करून पीटर बर्जर यांच्या प्रघटनशास्त्रामधील योगदानावर चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) डॅहरेनडॉर्फ यांचा संघर्ष सिद्धांत विशद करा.
- (2) गॉफमन यांच्या नाट्यकलेवरील विचारांचे परीक्षण करून त्यांचे लोकजीवन पद्धती शास्त्रामधील योगदान स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) सी. राईट मिल्स यांच्या संघर्ष सिद्धांतातील मूलभूत तत्वे स्पष्ट करा.
- (2) पार्सन्स यांच्या AGIC प्रारूपाचे वर्णन करा.
- (3) ए. शुट्स यांच्या जीव जगतावरील विचारांचे परीक्षण करा.
- (4) संरचनात्मकवादामधील लेव्ही स्ट्रॉस यांचे योगदान विशद करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [10]

- (1) रॅडक्लिफ ब्राऊन यांची संरचनेची संकल्पना
- (2) प्रकार्यवादाची तत्वे
- (3) पार्सन्स यांचे वर्तनाचे पर्यायी आकृतीबंध (Pattern Variables)
- (4) मॅलिनोव्हॉस्की यांची प्रकार्याची संकल्पना
- (5) लोकजीवन पद्धतीशास्त्रामधे वापरली जाणारी तत्वे
- (6) ज्ञानाचा साण (ए. शुट्स).

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-202

M.A. (II Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SC-04 : Methodology of Social Research)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]
  - (1) Define Positivism. Examine how Hermeneutics and critical theory criticises Positivism.
  - (2) Differentiate between qualitative and quantitative research.

2. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]
  - (1) Describe the survey method of social research.
  - (2) Define interview. Differentiate structured and unstructured forms of interview.

3. Answer any *two* of the following questions within **250** words each : [20]
  - (1) Discuss the main features of case study method.
  - (2) Elaborate objectives and features of Participatory Action Research.
  - (3) Explain triangulation method of social research.
  - (4) Discuss the problems of objectivity in sociological research.

P.T.O.

4. Write notes on any *four* of the following within **100** words each : [20]

- (1) Ethnography
- (2) Limitations of structured interview
- (3) Feminist critique of positivism
- (4) Thomas Kuhn's critique of positivism
- (5) Popper's views about new philosophy of science
- (6) Panel study.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात द्या : [20]

- (1) प्रत्यक्षवादाची व्याख्या करा. अर्थनिर्वचनशास्त्र (Hermeneutics) आणि चिकित्सक सिद्धांताने (Critical Theory) प्रत्यक्षवादावर केलेल्या टीकेचे परीक्षण करा.
- (2) गुणात्मक संशोधन आणि संख्यात्मक संशोधन यातील भेद स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात द्या : [20]

- (1) सामाजिक संशोधनाची सर्व्हेक्षण पद्धती स्पष्ट करा.
- (2) मुलाखतीची व्याख्या करा. संरचित व असंरचित मुलाखत प्रकारांमधील भेद स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात द्या : [20]

- (1) व्यष्टि अध्ययन पद्धतीच्या मुख्य वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- (2) सहभागी कृती संशोधनाची उद्दिष्ट्ये व वैशिष्ट्ये विशद करा.
- (3) सामाजिक संशोधनातील त्रिकोणीकरण (Triangulation) पद्धती स्पष्ट करा.
- (4) समाजशास्त्रीय संशोधनातील वस्तुनिष्ठतेच्या समस्यांची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर प्रत्येकी 100 शब्दात टीपा लिहा : [20]

- (1) लोकालेख (Ethnography)
- (2) संरचित प्रश्नावलीच्या मर्यादा
- (3) प्रत्यक्षवादावरील स्त्रीवादी टीका
- (4) थॉमस कुन यांची प्रत्यक्षवादावरील टीका
- (5) विज्ञानाच्या नव्या तत्वज्ञानाबाबत पॉपर यांचा दृष्टिकोन
- (6) पॅनल स्टडी (Panel study).

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5407]-301

**M.A. (Part II) (III Semester) EXAMINATION, 2018
SOCIOLOGY**

Compulsory Paper-I

**SC-05 : Application of Research Skills
(2008 PATTERN)**

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **500** words each : [20]
  - (1) Elaborate different steps in writing research proposal.
  - (2) State the types of presenting data in graphic form.

2. Answer any *one* of the following questions within **500** words each : [20]
  - (1) What is report writing ? What are the important stages in writing research report ?
  - (2) Discuss the types of sampling in social research.

3. Answer any *two* of the following questions within **250** words each : [20]
  - (1) Define variable. How are variables identified in social research ?
  - (2) What is review of literature ? State its importance in social research.
  - (3) State the major statistical procedures in the analysis of sociological data.
  - (4) Elaborate the types of deviation.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]

- (1) Variance in sociological research
- (2) Importance of sampling
- (3) Significance of computer in data analysis
- (4) Test of significance
- (5) Cross Tabulation
- (6) Interpretation of data.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
  - (1) संशोधन प्रस्ताव लेखनातील विविध अवस्था विशद करा.
  - (2) आलेखाधारित तथ्य सादरीकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
  - (1) अहवाल लेखन म्हणजे काय ? संशोधन अहवाल लेखनातील प्रमुख अवस्था कोणत्या ?
  - (2) सामाजिक संशोधनातील नमुना निवडीच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दात लिहा : [20]
  - (1) चलाची व्याख्या करा. सामाजिक संशोधनात चलांचा शोध कसा घेतला जातो ?
  - (2) संदर्भ साहित्याचा आढावा म्हणजे काय ? संदर्भ साहित्य आढाव्याच्या सामाजिक संशोधनातील महत्व स्पष्ट करा।
  - (3) समाजशास्त्रीय माहितीच्या विश्लेषणातील प्रमुख संख्याशास्त्रीय प्रक्रिया स्पष्ट करा.
  - (4) विचलनाचे प्रकार विशद करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर प्रत्येकी 100 शब्दात टीपा लिहा : [20]
- (1) समाजशास्त्रीय संशोधनातील वैविध्याचे समान विचलनाचे मापन (Variance)
  - (2) नमुना निवडीचे महत्व
  - (3) माहितीच्या विश्लेषणातील संगणकाचे महत्व
  - (4) संयुक्तीकतेच्या चाचण्या (Tests of Significance)
  - (5) पडताला सारिणीकरण (Cross Tabulation)
  - (6) माहितीचे निर्वचन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5407]-302

M.A. (III Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

Compulsory Paper

SC-06 : Sociology of Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Review the conceptual evolution of development from growth to sustainable development.

(2) Critically analyse the modernization theory of development.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Discuss Mahatma Gandhi's views on Hind Swaraj as alternate development.

(2) Critically assess the role of NGOs as agents of development.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(1) Discuss neo-liberalism as a theory of development.

(2) Discuss the failures of modernization model of development.

(3) Analyse the environmentalist approach to development.

(4) Discuss Schumacher's views on intermediate technology.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]

- (1) Social change and development
- (2) Centre and periphery
- (3) Meaning of eco-feminism
- (4) Issues of post-developmentalism
- (5) Meaning of under-development
- (6) WID approach (Women in development).

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक संपूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
  - (1) वाढ ते चिरंतन विकास अशा विकासाच्या झालेल्या संकल्पनात्मक बदलाचा आढावा घ्या.
  - (2) विकासाच्या आधुनिकीकरण सिद्धांताचे टीकात्मक विश्लेषण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
  - (1) महात्मा गांधींच्या 'हिंद स्वराज' वरील विचारांची पर्यायी विकास म्हणून चर्चा करा.
  - (2) विकासातील महत्वाचा घटक म्हणून स्वयंसेवी संस्थांच्या भूमिकेचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा : [20]
  - (1) विकासाचा सिद्धांत म्हणून नवउदारमतवादाची चर्चा करा.
  - (2) विकासाच्या आधुनिकीकरण आराखड्याच्या अपयशांची चर्चा करा.
  - (3) विकासाच्या पर्यावरणवादी दृष्टीकोनाचे विश्लेषण करा.
  - (4) शूमाखर यांच्या मध्यम तंत्रज्ञानविषयी विचारांची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर प्रत्येकी 100 शब्दात टीपा लिहा : [20]

- (1) सामाजिक बदल आणि विकास
- (2) केंद्र आणि परिघ
- (3) पर्यावरणवादी-स्त्रीवादाचा अर्थ
- (4) विकासोत्तरवादातील महत्वाचे मुद्दे
- (5) अविकसिततेचा अर्थ
- (6) WID दृष्टीकोन (विकासातील स्त्रिया).

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5407]-401

M.A. (IV Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SC-07 : Sociology of Globalization)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]

(1) Define globalization. Discuss the economic and cultural dimensions of globalization.

(2) Discuss effects of privatization of education and health services on women.

2. Answer any *one* of the following questions within **500** words : [20]

(1) Discuss R. Robertson's and Anthony Giddens' views on globalization.

(2) Examine effects of globalization on environment and discuss the issues raised by environmental movement.

3. Answer any *two* of the following questions within **250** words each : [20]

(1) Elucidate history of globalization.

(2) Discuss impact of globalization on livelihood concerns of people.

(3) Elaborate Wallerstein's views of globalization as a world capitalist system.

(4) Discuss problems of transnational migration in the context of globalization.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following questions within **100** words each : [20]

- (1) Role of nation-state in post-globalization stage.
- (2) Meaning of neo-liberalism
- (3) Globalization and biodiversity
- (4) Globalization and religious resurgence
- (5) Importance of civil society initiatives
- (6) Patenting of indigenous knowledge.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
  - (1) जागतिकीकरणाची व्याख्या लिहा. जागतिकीकरणाच्या आर्थिक व सांस्कृतिक पैलूंची चर्चा करा.
  - (2) शिक्षण आणि आरोग्य सेवांच्या खाजगीकरणाच्या स्त्रियांवरील परिणामांची चर्चा करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
  - (1) रॉबर्टसन आणि अँथनी गिडन्स यांच्या जागतिकीकरणावरील विचारांची चर्चा करा.
  - (2) जागतिकीकरणाच्या पर्यावरणावरील परिणामांचे परीक्षण करा आणि पर्यावरणीय चळवळीने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांची चर्चा करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा : [20]

- (1) जागतिकीकरणाचा इतिहास विशद करा.
- (2) लोकांच्या उपजीविके संबंधीच्या प्रश्नांवर पडलेल्या जागतिकीकरणाच्या प्रभावाची चर्चा करा.
- (3) एक जागतिक भांडवलशाही व्यवस्था म्हणून जागतिकीकरणासंबंधी वॉलरस्टीन यांच्या विचारांचे वर्णन करा.
- (4) जागतिकीकरणाच्या संदर्भात आंतरराष्ट्रीय स्थलांतराच्या समस्येची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर प्रत्येकी 100 शब्दात टीपा लिहा : [20]

- (1) जागतिकीकरणोत्तर अवस्थेमध्ये राष्ट्र-राज्याची भूमिका
- (2) नव-उदारीकरणाचा अर्थ
- (3) जागतिकीकरण आणि जैवविविधता
- (4) जागतिकीकरण आणि धार्मिक पुनर्उद्रेक
- (5) नागरी समाजाच्या पुढाकाराचे महत्त्व
- (6) पारंपारिक ज्ञानसंपदेवरील पेटंट.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5407]-402

M.A. (Part II) (III Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

SC-08 : Contemporary Social Theories

(Compulsory Paper)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

- 1.** Answer any *one* of the following within **500** words : [20]
  - (i) Discuss Frankfurt School's contribution to neo-Marxism.
  - (ii) Evaluate views of C. Wright Mills with reference to critique of positivism.

- 2.** Answer any *one* of the following within **500** words : [20]
  - (i) Explain major principles of Giddens' theory of structuration.
  - (ii) Discuss Derrida's contribution to post-structuralism.

- 3.** Answer any *two* of the following within **250** words each : [20]
  - (i) Explain Bourdieu's concepts of habitus and field.
  - (ii) Evaluate significance of post-modernism.
  - (iii) Discuss Gramsci's views on hegemony.
  - (iv) What are Gouldner's arguments regarding crisis of sociology ?

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]

- (i) Althusser's views on ideology
- (ii) Foucault's arguments on power and knowledge
- (iii) Features of Sociological theory
- (iv) Gramsci's views on civil society
- (v) Habermas on life world and system
- (vi) Baudrillard on Consumer society.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (i) नव-मार्क्सवादाला फ्रँकफर्ट संप्रदायाच्या योगदानाची चर्चा करा.
- (ii) प्रत्यक्षवादावरील टीकेच्या संदर्भात सी. राईट मिल्स यांच्या विचारांचे परीक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (i) गिडन्स यांच्या संरचनीकरणाच्या सिद्धांताची प्रमुख तत्वे स्पष्ट करा.
- (ii) उत्तर-संरचनावादाला देरीदा यांच्या योगदानाची चर्चा करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा : [20]

- (i) बुर्द्यू यांच्या हॅबीटस (Habitus) आणि क्षेत्र (Field) या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ii) उत्तर-आधुनिकतावादाचे महत्व विश्लेषित करा.
- (iii) ग्राम्सी यांच्या अधिसत्ता या संकल्पनेवरील विचारांची चर्चा करा.
- (iv) गुल्डनर यांचे समाजशास्त्रामधील अरिष्टांसंबंधी विचार काय आहेत ?

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा : [20]

- (i) अल्थुसर यांची विचारसरणीवरील मते
- (ii) फुको यांचे सत्ता आणि ज्ञान यावरील विचार
- (iii) समाजशास्त्रीय सिद्धांताची वैशिष्ट्ये
- (iv) ग्राम्सी यांनी नागरी समाजासंबंधी मांडलेले मुद्दे
- (v) जीव-जगत आणि व्यवस्था यावरील हेबरमास यांचे विचार
- (vi) उपभोक्ता समाजावर बोद्रीलार्द यांचे विचार.